

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

**ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА:
ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

для студентів 6 курсу
спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»
спеціалізація «Економіка»
освітня програма «Міжнародна економіка»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Рецензент:

Олексій ПАЩЕНКО – к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки Херсонського ННІ Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

*Затверджено рішенням Навчально-методичної ради
факультету економіки та екології моря Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова
протокол № 6 від 12.06. 2026 р.*

Дослідницька практика: програма та методичні рекомендації для студентів для студентів 6 курсу спеціальності С1 Економіка освітньої програми «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти / уклад. Г. В. Єфімова, А. М. Зотова. Миколаїв: НУК, 2026. 22 с.

Видання розкриває мету та зміст дослідницької практики, містить методичні рекомендації для студентів з питань проходження практики, оформлення звітної документації, у виданні висвітлюються різноманітні аспекти проведення дослідницької практики магістрів.

Видання призначене для студентів, які навчаються для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за програмою «Міжнародна економіка».

© Національний університет
кораблебудування імені адмірала
Макарова, 2026

© Єфімова Г. В. , А. М. Зотова, 2026

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ	6
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ	7
4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ	11
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ	14
Додаток А <i>ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ</i>	17
Додаток Б <i>Зразок оформлення змісту звіту</i>	19
Додаток В <i>Зразок оформлення титульної сторінки звіту</i>	20
Додаток Г <i>Наповнення звіту: рекомендації</i>	21

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Проведення дослідницької практики здобувачів вищої освіти регламентується Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова, затвердженим Вченою радою НУК (протокол № 3 від 28.03.2025 р.), Положенням про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, а також іншими нормативно-правовими актами у сфері вищої освіти, академічної доброчесності та забезпечення якості освітньої діяльності.

Дослідницька практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти та спрямована на формування у здобувачів здатності самостійно здійснювати наукові та прикладні дослідження, використовувати сучасні методи збору, обробки та аналізу даних, обґрунтовувати управлінські й економічні рішення в умовах невизначеності та глобальних трансформацій.

Метою дослідницької практики є закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, формування навичок наукового пошуку, критичного аналізу економічних процесів і явищ, опанування сучасних методів економічних досліджень, а також збір, систематизація, обробка та апробація матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

Практика забезпечує послідовне поєднання освітньої, дослідницької та професійної підготовки здобувачів вищої освіти, сприяє формуванню програмних компетентностей і досягненню результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Зміст, послідовність та індивідуальна траєкторія проходження практики визначаються програмою практики, індивідуальним завданням здобувача та тематикою його кваліфікаційного дослідження, що розробляються випусковою кафедрою економіки та цифрового бізнесу.

Базами дослідницької практики можуть бути структурні підрозділи університету, наукові установи, аналітичні центри, міжнародні організації, органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації різних форм власності, діяльність яких пов'язана з економічними дослідженнями, міжнародною економікою, зовнішньоекономічною діяльністю, міжнародним бізнесом або аналітичною роботою. За необхідності практика може проходити з використанням дистанційних форм роботи та цифрових інформаційно-аналітичних ресурсів.

Зовнішні бази практики визначаються на підставі укладених договорів про співпрацю або договорів на проведення практики відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів університету.

Навчально-методичне керівництво, організацію та контроль проходження дослідницької практики здійснює кафедра економіки та цифрового бізнесу. До керівництва практикою залучаються науково-педагогічні працівники кафедри, які мають досвід проведення наукових досліджень та підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загальну координацію практики, контроль за виконанням її програми та оцінювання результатів здійснює керівник практики від університету.

Дослідницька практика проводиться у третьому семестрі відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти та триває чотири тижні.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

2.1. Мета дослідницької практики

Метою дослідницької практики є закріплення, поглиблення та практичне застосування теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення дисциплін освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка», формування здатності до самостійного проведення наукових і прикладних економічних досліджень, набуття навичок збору, обробки, аналізу та інтерпретації даних, необхідних для розв'язання складних економічних проблем у сфері міжнародної економіки, міжнародного бізнесу та зовнішньоекономічної діяльності, а також підготовка інформаційно-аналітичної бази для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

2.2. Основними завданнями дослідницької практики є:

- закріплення, систематизація та поглиблення знань із фахових дисциплін освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»;
- формування навичок самостійного наукового пошуку, критичного аналізу та узагальнення теоретичних і прикладних досліджень у сфері міжнародної економіки;
- набуття досвіду збору, обробки, аналізу та інтерпретації статистичних даних, науково-аналітичних матеріалів, нормативно-правової інформації та міжнародних інформаційних ресурсів;
- опанування сучасних методів економічного аналізу, прогнозування та оцінювання соціально-економічних процесів і явищ у міжнародному середовищі;
- розвиток умінь застосовувати сучасні інформаційні технології, цифрові інструменти та спеціалізоване програмне забезпечення для проведення економічних досліджень;
- формування здатності виявляти актуальні проблеми міжнародної економіки, обґрунтовувати напрями їх вирішення та розробляти практичні рекомендації щодо підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності суб'єктів господарювання;
- набуття навичок оцінювання ризиків, наслідків управлінських рішень та розроблення стратегій розвитку економічних систем в умовах глобальних викликів і невизначеності;
- удосконалення навичок підготовки наукових текстів, аналітичних звітів, презентацій результатів дослідження та дотримання принципів академічної доброчесності;
- збір, систематизація та апробація матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи магістра, формування її інформаційно-аналітичної та методичної бази.

Дослідницька практика проводиться в умовах, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності економіста-міжнародника, та спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних

результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка», зокрема щодо проведення досліджень, аналізу міжнародних економічних процесів, обґрунтування управлінських рішень, використання сучасних інформаційних технологій та розроблення стратегій розвитку суб'єктів міжнародної економічної діяльності.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

3.1. Організація практики покладається на кафедру економіки та цифрового бізнесу.

3.2. Бази проходження практики затверджуються наказом ректора Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова на основі офіційних договорів із керівниками підприємств, об'єднань, органів державного управління, інших юридичних осіб. Базами проходження дослідницької практики можуть бути структурні підрозділи Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, науково-дослідні установи, аналітичні центри, науково-виробничі об'єднання, органи державної влади та місцевого самоврядування, міжнародні організації, громадські та професійні об'єднання, діяльність яких пов'язана з економічними дослідженнями, міжнародною економікою, міжнародним бізнесом, зовнішньоекономічною діяльністю та регіональним розвитком.

Базами практики також можуть виступати торгово-промислові палати, агенції регіонального розвитку, консалтингові, аудиторські, маркетингові та інвестиційні компанії, підприємства різних форм власності, їх зовнішньоекономічні, аналітичні, маркетингові та фінансово-економічні підрозділи, філії та представництва іноземних компаній в Україні, суб'єкти міжнародної торгівлі та логістики, підприємства морегосподарського комплексу, міжнародні проєкти та програми технічної допомоги.

Для виконання дослідницьких завдань практика може проходити на базі банківських і фінансово-кредитних установ, міжнародних фінансових організацій, фондових та товарних бірж, інвестиційних фондів, а також установ і організацій, що здійснюють інформаційно-аналітичне забезпечення міжнародної економічної діяльності.

Бази практики повинні забезпечувати умови для набуття здобувачами вищої освіти навичок проведення наукових і прикладних економічних досліджень, збору та аналізу статистичної, фінансово-економічної та міжнародної інформації, використання сучасних цифрових технологій та інформаційно-аналітичних ресурсів, а також формування матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

Бази практик в особі їх керівників разом з вищими навчальними закладами несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

На місцях проходження практики відповідно до офіційного договору призначається керівник практики від підприємства/організації, основне завдання якого полягає в консультуванні і наданні практичної допомоги на місці практики.

Керівник практики від бази практики зобов'язаний:

- забезпечити належні умови для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- призначити кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- ознайомитись з програмою проходження практики;
- не допускати залучення студентів на посади та роботи, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці; проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці (ознайомчий та на робочому місці);
- допомагати студентам у вирішенні поточних завдань і підготовці підсумкової звітної документації;
- надати студентам-практикантам можливість користуватись документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів, контролювати роботу студентів та дотримання ними трудової дисципліни;
- про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти навчальний заклад;
- після закінчення практики дати письмовий відгук про роботу студента на практиці, який має бути завірений особистим підписом та печаткою організації.

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 % часу відводиться на загально-професійну підготовку за програмою практики. Під час практики у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

3.3. Керівник практики від кафедри економіки та цифрового бізнесу призначається наказом по університету з числа науково-педагогічних працівників кафедри.

До **обов'язків** керівника практики входить:

- підготовка навчально-методичної документації з організації та проведення практики;
- забезпечення та контроль проведення всіх організаційних заходів із підготовки та проведення практики: інструктажів про порядок проходження практики, з охорони праці тощо;
- контроль за своєчасністю та правильністю підготовки необхідних документів: договорів з базами практик, відповідних наказів тощо;

- надання студентам-практикантам необхідних документів (програми, щоденників, завдань, методичних рекомендацій);
- повідомлення студентів про систему звітності з практики;
- аналіз робочих навчальних планів у частині, що стосується проведення практик;
- контроль підготовленості баз практики;
- контроль забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності;
- забезпечення у тісному контакті з керівником практики від бази практики високої якості її проходження відповідно до програми;
- проведення студентських установчих та звітних конференцій;
- розробка індивідуального плану-завдання на практику і структури звіту;
- надання допомоги студентам у збиранні матеріалів для звіту;
- надання консультативної допомоги в написанні підсумкового звіту;
- прийняття і перевірка звітів студентів з практики, надання відгуків про їх роботу на базі практики;
- прийняття заліків з практики;
- звіт завідувачу кафедри, декану факультету, Вченій раді факультету про результати проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

3.4. Під час практики студент зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, встановлених на місці проходження практики, проявляти творчу активність, відповідальність, культуру поведінки.

Студенти під час проходження практики також **зобов'язані:**

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів (угоди, направлення на практику, повідомлення про прибуття, щоденника, звіту тощо);
- своєчасно прибути на базу практики (не пізніше 9-ї години першого дня практики, якщо інше не погоджено з керівником підприємства бази практики), передати керівнику направлення на практику та повідомлення про прибуття, оформити наказ про зарахування, пройти усі види інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку і приступити до виконання необхідних завдань;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності;
- систематично вести щоденник практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звіт, щоденник та скласти залік з практики.

Робочий день студента під час практики визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства/організації, яка є базою дослідницької практики.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у виконанні виробничих завдань, збиранні та вивченні матеріалів за програмою практики, оформленні документації, заповненні щоденника практики тощо.

3.5. Перед відбуттям до місця проходження практики студент повинен пройти інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності на кафедрі. Проведення інструктажу студентів здійснюється під час проведення настановних зборів. Першими зборами також передбачається ознайомлення студентів з вимогами до конкретного виду практики, вимогами до об'єктів її проходження та необхідних документів. Під час перших зборів студентам надаються зразки документів для оформлення, а також визначається термін узгодження баз практики з кафедрою. Студенти отримують повний пакет необхідних документів, оформлених та підписаних в університеті. Такий перелік документів, як правило, включає: направлення на практику, повідомлення про прибуття, щоденник практики (додаток А), графік проходження практики, програму та методичні вказівки до проходження практики тощо. У разі самостійного обрання студентом об'єкту проходження практики повинна бути чітко дотримана зазначена процедура направлення на практику.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

4.1. Зміст практики конкретизується в індивідуальному завданні на практику, яке розробляється керівником спільно зі студентом залежно від бази практики.

Індивідуальне завдання націлене на вдосконалення / набуття студентом професійних умінь та навичок.

4.2. Індивідуальне завдання з дослідницької практики передбачає:

- вивчення законодавчо-нормативної бази, що регулює функціонування суб'єктів міжнародної економічної діяльності та визначає умови розвитку міжнародних економічних відносин;
- ознайомлення з організаційною структурою, напрямками діяльності та системою управління бази практики;
- дослідження особливостей здійснення міжнародної економічної діяльності підприємства, установи чи організації;
- збір, систематизацію та аналіз статистичних, фінансово-економічних, аналітичних і нормативних матеріалів за тематикою індивідуального дослідження;
- проведення аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання з використанням сучасних методів економічного аналізу;
- дослідження тенденцій розвитку міжнародних ринків, зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної торгівлі, інвестиційних процесів або інших аспектів міжнародної економіки відповідно до теми кваліфікаційної роботи;
- оцінювання ефективності міжнародної економічної діяльності, зовнішньоекономічних операцій, міжнародних проєктів або бізнес-процесів;
- виявлення проблемних аспектів діяльності суб'єкта дослідження та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності його функціонування в міжнародному економічному середовищі;
- використання сучасних інформаційних технологій, цифрових платформ, міжнародних статистичних баз даних та аналітичних ресурсів для проведення досліджень;
- підготовку аналітичних матеріалів, економічних висновків і практичних рекомендацій за результатами проведеного дослідження;
- апробацію результатів дослідження шляхом підготовки тез доповідей, наукових повідомлень, презентацій або інших науково-аналітичних матеріалів;
- формування інформаційно-аналітичної бази та підготовку матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

Зміст індивідуального завдання може уточнюватися керівником практики відповідно до бази практики, тематики дослідження та індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

4.3. В процесі проходження практики студент веде Щоденник практики, в якому щодня зазначає свою діяльність. Форма щоденника наведена в додатку А.

Після закінчення практики заповнений щоденник разом із звітом у встановлений термін подається на кафедру керівнику практики, який переглядає його та складає відгук.

У разі відсутності щоденника дослідницька практика не оцінюється.

4.4. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

4.5. Загальна форма звітності студента за практику – письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосереднім керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування керівнику практики. Звіт з практики захищається студентом на звітній конференції.

Звіт має містити: відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури, додатки.

4.6. За результатами проходження дослідницької практики здобувач вищої освіти на підставі виконаного індивідуального завдання, записів у щоденнику практики, опрацьованих інформаційних джерел, статистичних та аналітичних матеріалів готує письмовий звіт. У звіті необхідно висвітлити зміст виконаної роботи, методи дослідження, результати аналізу, їх інтерпретацію та практичні рекомендації відповідно до тематики дослідження і завдань освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка».

Основна частина звіту повинна містити аналіз актуальної проблеми у сфері міжнародної економіки, міжнародного бізнесу, зовнішньоекономічної діяльності або іншого напрямку, що відповідає темі кваліфікаційної роботи, із застосуванням сучасних методів економічного аналізу та використанням релевантних статистичних, нормативних і наукових джерел. До звіту можуть бути включені авторські пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваного суб'єкта, підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності, реалізації стратегічних рішень або розв'язання виявлених проблем. За наявності можливості доцільним є отримання від бази практики довідки про практичну значущість або перспективи впровадження запропонованих рекомендацій.

Звіт про проходження дослідницької практики повинен містити:

1. титульну сторінку;

2. зміст;
3. вступ;
4. основну частину, що включає характеристику об'єкта дослідження, методологію, результати аналізу та їх обґрунтування;
5. висновки і практичні рекомендації;
6. список використаних джерел;
7. додатки (за наявності);
8. презентацію результатів дослідження для публічного захисту.

Під час підготовки звіту здобувач вищої освіти повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, забезпечувати коректне цитування використаних джерел та відповідальне використання сучасних цифрових і інформаційних технологій.

Звіт повинен бути написаний державною мовою. Текст звіту набирається на комп'ютері через 1,5 інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210×297 мм). Поля: з лівого боку – 30 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Абзацний відступ повинен бути у всьому тексті однаковий – 1,0 см. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, вирівнювання – за шириною. Текст друкується на одній стороні аркуша.

Сторінки роботи повинні бути пронумеровані (у правому нижньому кутку аркуша), нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки (на першій сторінці номер не ставиться). Аркуші роботи повинні бути зшиті. Загальний обсяг звіту – 15-20 сторінок.

Презентація повинна бути виконана у редакторі Microsoft PowerPoint, її обсяг не більше 15 слайдів.

Приклад структури звіту з дослідницької практики наведений в додатку Б. Зразок оформлення титульної сторінки звіту наведений в додатку В. Рекомендації щодо змісту звіту з практики наведені в додатку Г.

4.7. Звіт про проходження практики, відгук з місця проходження практики, щоденник надаються керівнику практики після закінчення практики для захисту.

4.8. Оцінка за практику вноситься в екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план студента.

Остаточні підсумки практики підбиваються на підсумковій звітній конференції студентів. Керівники практики звітують на кафедрі звіт про результати проходження студентами практики, обговорюються претензії та побажання студентів, висловлюються пропозиції щодо поліпшення організації практики, урізноманітнення засобів її проведення, використання сучасних методик, передового досвіду, співробітництва з базами практики.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Розподіл балів за результатами проходження та захисту дослідницької практики

Вид роботи	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Виконання індивідуального дослідницького завдання	30	Повнота виконання, самостійність, використання сучасних методів дослідження, якість аналізу та обґрунтованість отриманих результатів.
Ведення щоденника практики	10	Повнота та систематичність записів, відповідність виконаним роботам, своєчасність оформлення.
Підготовка письмового звіту	30	Логічність структури, науковий рівень викладу, якість аналізу, обґрунтованість висновків і рекомендацій, правильність оформлення та дотримання принципів академічної доброчесності.
Відгук (характеристика) керівника практики від бази практики або університету	10	Оцінка рівня професійної підготовки, дисциплінованості, самостійності, відповідальності та якості виконання поставлених завдань.
Захист звіту та презентація результатів дослідження	20	Якість доповіді, володіння матеріалом, аргументованість відповідей на запитання, здатність інтерпретувати результати дослідження та формулювати практичні рекомендації.
Разом	100	

Підсумкова оцінка формується як сума балів, отриманих за всі види робіт. Під час оцінювання враховуються повнота виконання програми практики, рівень сформованості дослідницьких компетентностей, якість аналітичної роботи, дотримання принципів академічної доброчесності, а також здатність здобувача вищої освіти застосовувати набуті знання для розв'язання практичних і наукових завдань у сфері міжнародної економіки.

Захист звіту з дослідницької практики оцінюється за такими критеріями:

90-100 балів (відмінно) – здобувач повністю виконав програму практики та індивідуальне дослідницьке завдання, продемонстрував високий рівень володіння сучасними методами економічного аналізу й наукового дослідження, якісно опрацював статистичні, аналітичні та нормативні джерела, сформулював обґрунтовані висновки та практичні рекомендації. Звіт і щоденник подані у встановлені строки, оформлені відповідно до встановлених вимог, захист проведено на високому професійному рівні з аргументованими відповідями на всі запитання. Відгук керівника практики є позитивним.

82-89 балів (дуже добре) – здобувач успішно виконав програму практики та індивідуальне завдання, продемонстрував належний рівень аналітичних і дослідницьких компетентностей, правильно застосував методи дослідження та підготував змістовний звіт. Матеріал викладено логічно й аргументовано, хоча окремі положення потребують уточнення або поглиблення. Документація оформлена належним чином і подана своєчасно. Відгук керівника практики позитивний.

74-81 бал (добре) – здобувач у цілому виконав програму практики та індивідуальне завдання, однак у звіті наявні окремі методичні або аналітичні недоліки. Аналіз проведено коректно, але недостатньо повно, окремі висновки потребують додаткового обґрунтування. Захист проведено на достатньому рівні, відповіді на запитання загалом правильні. Відгук керівника практики позитивний.

64-73 бали (задовільно) – програму практики виконано частково, індивідуальне завдання реалізовано з помітними недоліками. Звіт має переважно описовий характер, аналіз і практичні рекомендації є недостатньо обґрунтованими, використання сучасних методів дослідження обмежене. Можливі порушення строків подання документів або недоліки їх оформлення. Під час захисту здобувач відчуває труднощі з аргументацією власних висновків. Відгук керівника практики містить окремі зауваження.

60-63 бали (достатньо) – здобувач виконав мінімальні вимоги програми практики, однак індивідуальне завдання виконано формально, звіт містить істотні недоліки, поверхневий аналіз та недостатньо обґрунтовані висновки. Під час захисту продемонстровано фрагментарне розуміння предмета дослідження та невпевнені відповіді на поставлені запитання. Відгук керівника практики є задовільним із суттєвими зауваженнями.

1-59 балів (незадовільно) – здобувач не виконав програму дослідницької практики або виконав її в обсязі, що не відповідає встановленим вимогам; індивідуальне завдання не виконано або виконано незадовільно; звіт і щоденник відсутні чи не відповідають вимогам, або подані з істотними порушеннями; під час захисту здобувач не демонструє знання виконаної роботи, не володіє матеріалом дослідження та не може обґрунтувати отримані результати. Відгук керівника практики негативний.

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

Сума балів	ECTS оцінка
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин та/або отримав негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

дослідницька

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет _____ економіки та екології моря

Кафедра _____ економіки та цифрового бізнесу _____ курс, група _____

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)

галузь знань _____ С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність _____ С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)

освітня програма _____ Міжнародна економіка

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Зміст роботи (завдання)	I	II	III	IV	Відмітка про виконання
1	Ознайомлення з програмою дослідницької практики, базою практики, індивідуальним завданням, нормативно-правовими документами та інформаційними ресурсами	+				
2	Збір, систематизація та опрацювання наукових, статистичних, аналітичних і нормативних матеріалів за темою дослідження	+	+			
3	Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку об'єкта дослідження у сфері міжнародної економіки із застосуванням сучасних методів економічного аналізу		+	+		
4	Проведення розрахунків, оцінювання ефективності, виявлення проблем і факторів впливу, формування практичних рекомендацій та пропозицій			+		
5	Узагальнення результатів дослідження, підготовка звіту з практики, оформлення висновків, презентації та матеріалів до захисту				+	

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Додаток Б
Зразок оформлення змісту звіту

ЗМІСТ

ВСТУП (мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження)

РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні засади дослідження обраної проблематики у сфері міжнародної економіки

- аналіз наукових підходів і сучасних досліджень;
- нормативно-правове забезпечення;
- характеристика об'єкта та предмета дослідження.

РОЗДІЛ 2. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку об'єкта дослідження

- збір та систематизація статистичних, економічних і аналітичних даних;
- оцінка ключових показників;
- виявлення проблем, факторів впливу та закономірностей розвитку.

РОЗДІЛ 3. Обґрунтування напрямів удосконалення та практичних рекомендацій

- результати проведеного дослідження;
- оцінка ефективності запропонованих рішень;
- розроблення рекомендацій щодо вдосконалення міжнародної економічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності або вирішення визначених проблем відповідно до тематики дослідження.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ (за наявності)

Додаток В
Зразок оформлення титульної сторінки звіту

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Кафедра економіки та цифрового бізнесу

ЗВІТ З ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Виконав: студент V курсу, групи _____
спеціальність С1 Економіка
освітня програма «Міжнародна економіка»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Прізвище І.Б.

Керівник практики від ЗВО

(підпис)

(посада, ПІБ)

Керівник практики від бази практики

(підпис)

(посада, ПІБ)

Миколаїв 2026

Додаток Г
Наповнення звіту: рекомендації
ЗВІТ

- ✓ У звіті повинні бути висвітлені всі основні етапи виконання індивідуального завдання та програми дослідницької практики. Матеріал має бути викладений послідовно, логічно, з належним рівнем наукової аргументації та відображати особистий внесок здобувача у проведене дослідження.
- ✓ Звіт повинен містити результати аналізу досліджуваної проблеми, їх інтерпретацію, а також обґрунтовані висновки й практичні рекомендації щодо вдосконалення міжнародної економічної діяльності, підвищення ефективності функціонування підприємства, установи чи організації, розвитку окремих бізнес-процесів або вирішення актуальних економічних проблем відповідно до тематики дослідження.
- ✓ Не допускається механічне відтворення матеріалів нормативних документів, підручників, навчальних посібників, лекцій чи інших джерел без їх критичного аналізу та належного цитування. Звіт повинен містити результати самостійної аналітичної та дослідницької роботи здобувача.
- ✓ За кожним етапом дослідження доцільно наводити аналітичні розрахунки, порівняльні характеристики та економічне обґрунтування отриманих результатів. Основні висновки рекомендується підтверджувати статистичними даними, розрахунками, таблицями, графіками, діаграмами та іншими візуальними матеріалами, що відображають динаміку показників або результати порівняльного аналізу.
- ✓ Для обґрунтування висновків рекомендується застосовувати сучасні методи економічного аналізу, статистичні, економіко-математичні та інші наукові методи дослідження, а також використовувати офіційні міжнародні та національні бази даних, наукові публікації й аналітичні матеріали.
- ✓ Звіт повинен бути оформлений відповідно до вимог академічної доброчесності, містити коректні посилання на використані джерела та список використаної літератури, нормативно-правових актів, статистичних і електронних ресурсів.

ВИСНОВКИ

- ✓ У висновках необхідно узагальнити результати проведеного дослідження, оцінити досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань дослідницької практики.
- ✓ Доцільно відобразити основні тенденції, проблеми та фактори, виявлені під час аналізу об'єкта дослідження, а також сформулювати обґрунтовані практичні рекомендації щодо вдосконалення міжнародної економічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності,

ефективності управління або розвитку відповідного суб'єкта дослідження.

- ✓ За можливості слід визначити наявні резерви розвитку, перспективні напрями вдосконалення діяльності та потенційні економічні ефекти від реалізації запропонованих рекомендацій.

ДОДАТКИ

- ✓ До додатків можуть включатися статистичні матеріали, результати розрахунків, аналітичні таблиці, графіки, діаграми, схеми, витяги з внутрішніх документів підприємства (за умови дотримання вимог конфіденційності), зразки первинних документів, інформаційні матеріали, результати опитувань, програмні коди, моделі, а також інші матеріали, що підтверджують проведене дослідження та не доцільні для розміщення в основному тексті звіту.
- ✓ Усі додатки повинні мати посилання в тексті звіту та бути належним чином оформлені й пронумеровані.